

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.411.7.1.2023

Pan
Jarosław Czarnecki
p.o. Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Szczecinku

ul. Mickiewicza 2
78-400 Szczecinek

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

S/23/004/LSZ – Działalność Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku w zakresie pozyskania drewna z cięć planowych oraz surowca kłęskowego w latach 2021-2023

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku ¹ , ul. Mickiewicza 2, 78-400 Szczecinek.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Czarnecki, p.o. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku ² od 19 stycznia 2024 r.. Poprzednio dyrektorem od 19 października 2023 r. do 19 stycznia 2024 r. była Wioletta Koper-Staszowska, która wcześniej pełniła obowiązki dyrektora od 5 lipca 2023 r. do 18 października 2023 r. oraz od 12 maja 2020 r. do 4 lipca 2023 r. Łukasz Maciejunas.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykonywanie zadań związanych z gospodarką leśną, w tym w zakresie pozyskania drewna z cięć planowanych oraz uprzętnięcia i zagospodarowania wywrotów, złomów, śniegołomów i posuszu.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed tym okresem, mających znaczenie dla badanej działalności oraz danych za lata 2018-2020 r., jako danych porównawczych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	Artur Matejko, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/192/2023 z 4 grudnia 2023 r. Jarosław Tarasewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LSZ/194/2023 z 5 grudnia 2023 r. oraz nr LSZ/14/2024 z 17 stycznia 2024 r. (akta kontroli str. 1-15, 2192)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor rzetelnie wywiązywał się z obowiązku wynikającego z art. 34 pkt 2c ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach⁵, dotyczącego nadzorowania działalności nadleśniczych oraz koordynowania ich działalności w zakresie realizacji zadań objętych kontrolą NIK. Dyrektor RDLP podejmował w latach 2021-2023 działania w zakresie zapewnienia pozyskania drewna z cięć planowych i uprzętnięcia i zagospodarowania drewna kłęskowego oraz monitorował prowadzenie nasadzeń i odnowień drzewostanu. W wyniku podjętych działań ilość drewna zainwentaryzowanego pokłęskowego, która pozostała do zagospodarowania w latach 2021-2023, uległa zmniejszeniu odpowiednio z 35,3% do 0,7%. Realizacji zadań sprzyjało przygotowanie organizacyjno-kadrowe w RDLP, które umożliwiło prawidłowe i rzetelne realizowanie ww. obowiązków.

¹ Dalej: RDLP.

² Dalej: Dyrektor lub Dyrektor RDLP.

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1356, ze zm. dalej: ustawa o lasach.

Stosownie do wewnętrznych uregulowań powołane zostały przez Dyrektora zespoły kryzysowe, które prawidłowo realizowały zlecone im zadania. Dyrektor rzetelnie monitorował, koordynował i nadzorował pozyskanie drewna z cięć planowych, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania drewna kłęskowego. W RDLP podjęto skuteczne działania w celu ograniczenia cięć planowych w związku ze zwiększeniem pozyskania drewna pochodzącego z wywrotów, złomów, śniegołomów i posuszu. Realizacja odnowień i zalesień na terenie działania RDLP w latach 2021-2023 była wyższa o 1 577,56 ha (9,9%) niż w latach 2018-2020. W kontrolowanym okresie wzrósł także o 1 % w porównaniu do lat 2018-2020 wskaźnik procentowy udziału odnowienia drzewostanu⁶.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Wykonywanie zadań związanych z gospodarką leśną, w tym w zakresie pozyskania drewna z cięć planowych oraz uprzątnięcia i zagospodarowania wywrotów, złomów, śniegołomów i posuszu.

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą RDLP zatrudniała od 70 do 76 osób⁷. Prowadzeniem spraw z zakresu gospodarki leśnej zajmowało się od 34 do 40 osób⁸. Pracownicy realizujący zadania związane z gospodarką leśną posiadali wykształcenie wyższe z zakresu leśnictwa, ekonomii, prawa lub zarządzania. Pracownikom ustalono zakresy obowiązków, zgodne z realizowanymi zadaniami w ramach komórek organizacyjnych RDLP⁹. Realizację zadań związanych z gospodarką leśną przypisano w regulaminie organizacyjnym¹⁰ komórkom organizacyjnym RDLP oraz samodzielnym stanowiskom¹¹. RDLP zapewniła pracownikom dostęp do merytorycznych szkoleń aktualizujących posiadaną wiedzę¹² oraz umożliwiła korzystanie z systemów i baz danych niezbędnych do prawidłowego i rzetelnego wykonywania obowiązków.

(akta kontroli str. 800-1192)

W 2021 r. Dyrektor nie podejmował działań systemowych odnoszących się do koordynowania zagospodarowania drewna pokłęskowego na terenie RDLP¹³. W 2021 r. zaewidencjonowane jednorazowo szkody w drzewostanie powstałe w wyniku wiatru i opadów śniegu w każdym nadleśnictwie nie przekraczały progów zobowiązujących do informowania o nich Dyrektora RDLP. Zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu nadleśnictwa zobowiązane były do składania meldunków o uszkodzeniach lasu, jeżeli uszkodzenia jednorazowo przekraczały 50 000 m³ oraz

⁶ Powstawanie nowych drzewostanów na gruntach objętych wcześniej produkcją leśną.

⁷ Zatrudnienie ogółem na 31 grudnia: 2021 r. 70 osób, 2022 r. 76 osób, 2023 r. 76 osób.

⁸ Według stanu na 31 grudnia: 2021 r. 34 osoby, 2022 r. 37 osób i 2023 r. 40 osób.

⁹ Badanie przeprowadzone na dobranej celowo próbie dokumentacji dotyczącej 12 pracowników RDLP.

¹⁰ Zarządzenie Nr 46 Dyrektora RDLP z 27 listopada 2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego biura RDLP. Uprzednio obowiązywał regulamin wprowadzony zarządzeniami Dyrektora: Nr 11 z 7 marca 2023 r. oraz Nr 41 z 3 listopada 2022 r.

¹¹ M.in. wydziały RDLP: Wydział Gospodarki Leśnej, Wydział Ochrony Lasu, Wydział Zarządzania Zasobami Leśnymi, Wydział Gospodarki Drewnem oraz stanowiska: Stanowisko ds. Ochrony Mienia, Stanowisko Pracy Brakarza Regionalnego.

¹² M.in. studia podyplomowe w zakresie urzędzenia lasu; hodowla lasu; z zakresu ochrony przyrody, ochrony przeciwpożarowej, studia doktoranckie obejmujące problematykę urzędzenia lasu.

¹³ RDLP nadzorowało 30 nadleśnictw, które realizowały zadania gospodarcze według planów urzędzenia lasu sporządzanych indywidualnie dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat.

gdy w uprawach i młodnikach wystąpiły szkody na powierzchni co najmniej 50 ha. Wykonane inwentaryzacje szkód nie wykazały przekroczenia powyższych wartości¹⁴.

Na terenie RDLP, w związku z wystąpieniem huraganowych wiatrów w okresie stycznia i lutego 2022 r. wprowadzono stan siły wyższej o zasięgu ponadlokalnym¹⁵. Do zadań Dyrektora RDLP wskazano wykonywanie obowiązków określonych w art. 34 pkt 2c oraz pkt 3 ustawy o lasach, tj. m.in. planowanie, koordynację i monitorowanie działań nadleśnictw w ramach usuwania skutków klęski.

Na terenie RDLP 14 marca 2022 r. wprowadzono stan siły wyższej o zasięgu ponadlokalnym¹⁶. Zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu¹⁷, Dyrektor powołał zespół kryzysowy, którego zadaniem było opracowanie dokumentu określającego zakres i sposób działań koniecznych do podjęcia oraz koordynowanie ich realizacji¹⁸. Opracowane zostały *Wytyczne postępowania przy zlecaniu i realizacji prac związanych z usuwaniem huraganowych wiatrów*, które zostały przesłane do podległych jednostek 6 kwietnia 2022 r.¹⁹. Określono, że działania polegające na likwidowaniu skutków stanu siły wyższej, tj. pozyskanie i zagospodarowanie drewna powinny zostać zakończone do końca czerwca 2023 r.²⁰.

(akta kontroli str. 1193-1229, 1800, 1808)

Zespół kryzysowy zrealizował zadania, w tym dotyczące planowania, koordynowania i monitorowania działań nadleśnictw w ramach usuwania skutków klęski²¹. Zespół ten koordynował działania nadleśnictw określając pilność pozyskania poszczególnych gatunków i sortymentów, mając na uwadze względy sanitarne lasu, potrzebę zagospodarowania w pierwszej kolejności cennego drewna, koordynowano postępowanie w obszarach chronionych.

(akta kontroli str. 1230-1231, 1800-1801)

Dyrektor RDLP 20 lutego 2023 r. powołał zespół kryzysowy w związku z wystąpieniem nadzwyczajnych szkód w drzewostanach świerkowych oraz mieszanych z udziałem świerka, spowodowanych przez kornika drukarza oraz zespół owadów jemu towarzyszących²². Zespół realizował działania, które dotyczyły: ułatwienia sprzedaży i wywozu drewna świerkowego zasiedlonego²³; opracowania map, jako narzędzia wspomagającego zarządzanie dla nadleśnictw, z największym udziałem świerka, z zaznaczonymi obszarami z zamierającym świerkiem; przeprowadzenia szkoleń

¹⁴ Zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu należało zgłaszać szkody, które przekraczają jednorazowo 50 000 m³. Próg ten nie został osiągnięty w poszczególnych jednostkach oraz łącznie w RDLP.

¹⁵ Zarządzeniem nr 22 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 4 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia stanu siły wyższej o zasięgu ponadlokalnym w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe.

¹⁶ Zarządzeniem nr 9/2022 Dyrektora z 14 marca 2022 r.

¹⁷ Podstawą powołania zespołu kryzysowego był zapis Instrukcji Ochrony Lasu (IOL) stanowiącej załącznik do zarządzenia 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 22 listopada 2011 r. (tom I, pkt. 6.5.2), tj.: „W sytuacji wystąpienia szkód o charakterze wielkopowierzchniowym, w zależności od ich zasięgu i rozmiaru masowego, na terenie nadleśnictwa lub RDLP rozpoczyna działanie zespół kryzysowy, którego zadaniem jest opracowanie dokumentu (programu lub strategii) określającego zakres i sposób działań koniecznych do podjęcia oraz koordynowanie ich realizacji.” Informacje o ewentualnym wystąpieniu szkód o charakterze wielkopowierzchniowym RDLP uzyskuje na podstawie inwentaryzacji szkód sporządzanych przez podległe nadleśnictwa, o które wnioskuje każdorazowo po wystąpieniu ekstremalnych zjawisk pogodowych. Działania te uregulowane zostały w rozdziale 4 IOL, (tom II § 107 – 110) zatytułowanym „Kontrola uszkodzeń lasu powodowanych przez czynniki abiotyczne i antropogeniczne”.

¹⁸ Decyzją nr 9/2022 Dyrektora RDLP z 14 marca 2022 r. w sprawie działań podejmowanych w związku z wprowadzeniem przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych stanu siły wyższej.

¹⁹ W opracowanym 6 kwietnia 2022 r. dokumencie zawarto uregulowania dotyczące m. in. zagospodarowania surowca drzewnego, postępowania w obszarach chronionych i wyłączonych z użytkowania.

²⁰ Zarządzeniem nr 43/2022 Dyrektora RDLP z 12 grudnia 2022 r., zmieniającym treść zarządzenia nr 9/2022 z 14 marca 2022 r.

²¹ Zespół kryzysowy został rozwiązany decyzją nr 56 Dyrektora RDLP z 19 lipca 2023 r.

²² Decyzja nr 6/2023 Dyrektora RDLP.

²³ Tzw. posusz świerkowy zasiedlony - drewno z larwami i młodocianymi postaciami kornika drukarza pod korą.

oraz spotkań konsultacyjnych w nadleśnictwach; wykonania inwentaryzacji posuszu świerkowego²⁴. Ponadto zobowiązano nadleśnictwa do uruchomienia składnic tymczasowych²⁵; przeprowadzono lustracje w terenie w celu monitorowania stanu zdrowotnego drzewostanów świerkowych; nadleśnictwa zostały zobowiązane do opracowania lokalnych strategii działania w związku z wystąpieniem nadzwyczajnych szkód w drzewostanach świerkowych oraz strategii adaptacyjnej hodowli lasu na powierzchniach leśnych uszkodzonych w wyniku działalności czynników abiotycznych i biotycznych oraz na gruntach porolnych²⁶.

(akta kontroli str. 1232-1234, 1801)

2. W okresie objętym kontrolą wzrastała powierzchnia gruntów leśnych. Powierzchnia gruntów leśnych na terenie działania RDLP wynosiła wg. stanu na 1 stycznia²⁷: 2021 r. 571 962 ha; 2022 r. 572 083 ha oraz w 2023 r. 572 731 ha, w tym grunty leśne niezalesione stanowiły odpowiednio 11 561 ha, 11 167 ha oraz 11 008 ha²⁸. W latach 2018-2020 (wg. stanu na 1 stycznia) powierzchnia gruntów leśnych ogółem wynosiła w: 2018 r. 570 199 ha, 2019 r. 570 798 ha, 2020 r. 571 175 ha. Największy udział, w powierzchni gruntów leśnych zalesionych, stanowiły: drzewostany 41-60 lat (III klasa wieku) oraz drzewostany 61-80 lat (IV klasa wieku), które łącznie zajmowały 235 tys. ha, tj. 40% ogólnej powierzchni gruntów leśnych.

(akta kontroli str. 52-54)

3. W 2021 r. na terenie działania RDLP wystąpiły szkody spowodowane huraganowymi wiatrami²⁹ oraz szkody wywołane opadami śniegu³⁰. Łącznie zinwentaryzowano 38 038 m³ uszkodzonego drewna przez huraganowe wiatry i obfite opady śniegu. W wyniku prowadzonych prac związanych z porządkowaniem uszkodzonych drzewostanów³¹ w 2021 r. na terenie RDLP pozyskano 64 880,89 m³ uszkodzonego drewna³².

W 2022 r. wystąpiły szkody spowodowane huraganowymi wiatrami³³. Łącznie zinwentaryzowano 1 896 153 m³ uszkodzonego drewna. W wyniku prowadzonych prac związanych z porządkowaniem uszkodzonych przez wiatr drzewostanów w 2022 r. pozyskano 1 712 891,17 m³ drewna³⁴.

W 2023 r. wystąpiły szkody spowodowane huraganowymi wiatrami³⁵. Łącznie zinwentaryzowano 214 870 m³ uszkodzonego drewna w wyniku huraganowych wiatrów. W wyniku prowadzonych prac związanych z porządkowaniem drzewostanów w 2023 r. pozyskano 784 649,08 m³ drewna uszkodzonego przez huraganowe wiatry³⁶.

²⁴ Według stanu na 10 marca 2023 r., 31 lipca 2023 r. oraz 30 września 2023 r.

²⁵ Wg. stanu na 7 września 2023 r. wyznaczono 35 składnic tymczasowych.

²⁶ Stan sanitarny drzewostanów świerkowych był przez służby RDLP na bieżąco monitorowany, w tym na bieżąco realizowano prace nad wypracowaniem optymalnych rozwiązań ograniczenia sytuacji z zamierającym świerkiem oraz gradacją kornika.

²⁷ Na podstawie opracowań Banku Danych o Lasach.

²⁸ Grunty leśne zalesione zajmowały ponad 561 tys. ha, tj. 98% ogólnej powierzchni gruntów leśnych, w której grunty leśne niezalesione zajmują 11 tys. ha tj. 2%.

²⁹ W dniach: 23-24 czerwca 2021 r., 15-18 lipca 2021 r., 25 lipca 2021 r. oraz 21 października 2021 r.

³⁰ W dniu 3 grudnia 2021 r.

³¹ Uporządkowano także drewno pokłeskowe z wcześniejszego okresu.

³² Pozostało do pozyskania 13 420,94 m³ w 2022 r., co stanowiło 35,3% zinwentaryzowanego uszkodzonego drewna przez huraganowe wiatry i obfite opady śniegu.

³³ W dniach: 17 stycznia 2022 r., 29-30 stycznia 2022 r., 16-21 lutego 2022 r. oraz 1 lipca 2022 r.

³⁴ Pozostało do pozyskania 250 601,87 m³ w 2023 r., co stanowiło 13,2% zainwentaryzowanego uszkodzonego drewna przez huraganowe wiatry.

³⁵ W dniach: 17-19 lutego 2023 r. oraz w III dekadzie sierpnia i III dekadzie grudnia

³⁶ Pozostało do pozyskania 1 461,08 m³ w 2024 r., co stanowiło 0,7% zainwentaryzowanego uszkodzonego drewna przez huraganowe wiatry.

W wyniku podjętych działań ilość drewna zainwentaryzowanego pokłeskowego pozostała do zagospodarowania uległa zmniejszeniu z 35,3% (stan na koniec 2021 r.) do 0,7% (stan na koniec 2023 r.)

(akta kontroli str. 1279-1287)

W związku z obserwowanym pogarszaniem się stanu zdrowotnego drzewostanów, spowodowanym działalnością kornika drukarza i gatunków jemu towarzyszących, w 2023 r. zostały przeprowadzone inwentaryzacje szkód w drzewostanach. W wyniku prac porządkowych prowadzonych w 2023 r. łącznie pozyskano 1 244 429,30 m³ uszkodzonego drewna³⁷ (pozostało do pozyskania w 2024 r. 258 737 m³ – 20,29%).

(akta kontroli str. 1280-1281, 1286-1287, 1810-1811)

Dyrektor RDLP monitorował w ramach sprawowanego nadzoru i koordynacji postępowanie podległych nadleśnictw w zakresie gospodarowania drewnem, w tym zagospodarowania drewna kłeskowego poprzez m.in.:

- realizację kontroli problemowych w jednostkach organizacyjnych³⁸;
- przeprowadzenie kontroli planowych w zakresie przestrzegania zasad sprzedaży drewna pochodzącego z cięć sanitarnych³⁹;
- realizację kontroli problemowej dotyczącej prawidłowości ewidencjonowania i gospodarowania drewnem będącym na magazynie w 2023 r.⁴⁰;
- ciągły nadzór prowadzony przez służby brakarskie w jednostkach organizacyjnych, tj. sprawdzanie rotacji drewna oraz prawidłowości klasyfikacji pozyskanego surowca; weryfikację inwentaryzacji złomów i wywrotów⁴¹ oraz sprawdzenie postępu przy usuwaniu posuszu świerkowego i sosnowego;
- nadzór nad prawidłową ewidencją zdarzeń kłeskowych w prowadzonych ewidencjach i systemach informatycznych;
- lustracje przeprowadzane w terenie dotyczące usuwania skutków huraganowych wiatrów⁴²;
- comiesięczną analizę realizacji planów pozyskania i sprzedaży drewna;
- analizę sprawozdań składanych przez nadleśnictwa;
- cotygodniową analizę sprzedaży drewna na portalu internetowym e-drewno.

(akta kontroli str. 1474-1610)

Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP odpowiadając na pytanie jakie inne działania podejmował Dyrektor RDLP w ramach sprawowanego nadzoru nad pozyskaniem i sprzedażą drewna, w tym uprzętnięcia i zagospodarowania drewna pokłeskowego i koordynacji działań wyjaśnił m.in.:

³⁷ W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji posuszu wg stanu na dzień 30 września 2023 r. dla wybranych gatunków drzew uzyskano następujące wartości posuszu na obszarze RDLP: sosna – 179 062 m³ posuszu (w 30 nadzorowanych nadleśnictwach), świerk – 455 559 m³ posuszu (w 30 nadzorowanych nadleśnictwach), buk – 8 006 m³ posuszu (w 25 nadzorowanych nadleśnictwach), brzoza – 7 490 m³ posuszu (w 28 nadzorowanych nadleśnictwach), dąb – 2302 m³ posuszu (w 24 nadzorowanych nadleśnictwach). Od dnia 1 października do 31 grudnia 2023 r. pozyskano 75 441,54 m³ posuszu sosnowego, 359 842,86 m³ posuszu świerkowego, 3 824,51 m³ posuszu bukowego, 1 964,19 m³ posuszu brzozowego, 1 265,92 m³ posuszu dębowego.

³⁸ W 2021 r. kontrolami problemowymi objęto trzy nadleśnictwa: Złocieniec, Polczyn i Borne Sulinowo; w 2022 r. trzy nadleśnictwa: Czaplonek, Białogard oraz Ustka, i w 2023 r. trzy nadleśnictwa: Świerczyna, Leśny Dwór oraz Tychowo.

³⁹ Kontrole zostały przeprowadzone m.in. w nadleśnictwach Niedźwiady, Świdwin, Miastko, Drawsko Pomorskie i Bobolice.

⁴⁰ Kontrolą objęto nadleśnictwa: Borne Sulinowo, Świerczyna, Gościno i Polczyn. Celem kontroli było sprawdzenie prawidłowości ewidencjonowania pozyskanego drewna posuszowego pod kątem wpisywania właściwych kodów uszkodzeń oraz sprawdzenie realizacji przez nadleśniczych wytycznych w zakresie dostosowania tempa pozyskania drewna do realnych możliwości jego zbytu.

⁴¹ Przeprowadzone w nadleśnictwach Szczecinek, Polczyn, Czaplonek.

⁴² M.in. nadleśnictwo Niedźwiady 14 kwietnia 2022 r., Świdwin 25 kwietnia 2022 r., Miastko 29 kwietnia 2022 r., Drawsko Pomorskie 5 maja 2022 r. i 10 listopada 2022 r., Bobolice 30 czerwca 2022 r.

- w związku z rozwijającą się gradacją kornika drukarza w 2021 r. Wydział Gospodarki Drewnem zbierał informacje z jednostek organizacyjnych o potrzebie zamiany w ofercie sprzedaży na 2022 r. drewna sosnowego na świerkowe;

- w związku ze szkodami od wiatru powstałymi w miesiącu styczniu oraz lutym 2022 r. zwrócono się do jednostek w celu uzyskania informacji o dodatkowej masie drewna, która konieczna będzie do pozyskania i sprzedaży w ramach usuwania skutków wiatrolomów w I półroczu 2022 r.;

- przekazana została informacja 1 marca 2022 r. do jednostek o planowaniu uruchomienia dodatkowej procedury sprzedaży na e-drewnie systemowym;

- zwrócono się do Dyrektora Generalnego 1 marca 2022 r. z prośbą o korektę wartości przychodów w planie zasadniczym roku 2022. Prośba dotyczyła korekty średniej ceny drewna ogółem bez potrzeb własnych. Dyrektor Generalny zaakceptował proponowaną zmianę pismem z 2 marca 2022 r.;

- do jednostek organizacyjnych przesłano rekomendację 3 marca 2022 r. dotyczącą sposobu postępowania przy sporządzaniu kalkulacji dodatkowych kosztów do planu w związku z koniecznością uprzątnięcia szkód wywołanych wystąpieniem nawałnic w styczniu i lutym 2022 r. 11 marca 2022 r. wydana została rekomendacja dotycząca kontraktowania prac związanych z pozyskaniem drewna w drzewostanach uszkodzonych przez wiatry;

- przekazano do jednostek 1 lipca 2022 r. wytyczne do sporządzania prowizorium planu sprzedaży na 2023 r., w których zawarto między innymi informację o możliwości planowania do sprzedaży drewna w ramach tzw. puli technicznej. Dotyczyła ona w szczególności surowca sprzedawanego w aplikacji internetowej e-drewno. Zalecono, aby kierować do sprzedaży w ramach tej puli drewno w oparciu o potrzeby sanitarne drzewostanów. Wskazano, że masy takie obligatoryjnie planować winny nadleśnictwa, w których występuje zagrożenie związane z działalnością kornika drukarza⁴³;

- w związku z prognozą rozwoju gradacji kornika drukarza oraz w oparciu o wyniki przeprowadzonej nadzwyczajnej inwentaryzacji posuszu świerkowego wprowadzono czasowe ograniczenie sprzedaży drewna z użyciem aplikacji e-drewno. Od 22 marca 2023 r. sprzedaż drewna z puli technicznej ograniczono wyłącznie w stosunku do surowca spełniającego następujące warunki: posusz świerkowy zasiedlony lub drewno pochodzące z usuwania skutków stanu siły wyższej o zasięgu ponadlokalnym z 2022 r.⁴⁴ Dodatkowo 22 marca 2023 r. zwrócono się do Dyrekcji Generalnej z prośbą o wyrażenie zgody na podjęcie szeregu działań w kierunku zahamowania lub spowolnienia procesów przedwczesnego i gwałtownego rozpadu drzewostanów w świetle postępującej gradacji kornika drukarza.

Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP wyjaśnił: (...) *Obszar RDLP w roku 2022 objęty został stanem siły wyższej o zasięgu ponadlokalnym w związku z huraganowymi wiatrami, które tu wystąpiły. Drewno z terenu kłęski było nadal w trakcie uprzątnięcia, a termin zakończenia tych działań został określony na 30.06.2023 r. Większą część drewna z terenu kłęski zagospodarowywana była w ramach zawartych na I półrocze br. roku umów sprzedaży. Jednak część, z uwagi na jego jakość techniczną, trafiała na aukcje internetowe w aplikacji e-drewno, pomniejszając tym samym masę planowaną do sprzedaży w ramach puli technicznej. Prognozy wskazywały na możliwy 30% wzrost ilości posuszu podczas nadchodzącego okresu wegetacyjnego. Jednocześnie mając na uwadze pewne symptomy spowolnienia w branży drzewnej nie chciano zwiększać podaży drewna*

⁴³ Maksymalnie planować można w ramach puli technicznej do 5% całej masy kierowanej do sprzedaży dla przedsiębiorców (w ramach puli ofertowej). Masa to w skali dyrekcji wynosiła zaledwie 114 631 m³.

⁴⁴ Dotyczyło to nadleśnictw: Czaplonek, Drawsko, Miastko, Potczyn, Sławno, Szczecinek, Świdwin, Złocieniec, Świerczyna.

na rynku lokalnym. Było to szczególnie istotne w sytuacji gdy, nasi partnerzy handlowi branży drzewnej sygnalizowali w tym okresie problemy, z odbiorami dotychczas zakontraktowanego surowca. W związku z tym dążyliśmy, aby surowiec pozyskiwany z cięć sanitarnych zagospodarowywać w ramach ogólnej masy drewna planowanej do sprzedaży w bieżącym roku. Podjęliśmy szereg działań w tym kierunku. Szczególnie intensywnie szukaliśmy możliwości zamiany surowca już zakontraktowanego na drewno świerkowe pochodzące z cięć sanitarnych. Pomimo zrozumienia ze strony naszych partnerów handlowych wyrażonych chęcią pomocy – działania te nie były wystarczające. W związku z powyższym zwróciliśmy się z prośbą do Dyrektora Generalnego (...) o możliwość przebudowania oferty sprzedaży drewna w bieżącym roku. Chcieliśmy przekierować 98,7 tys. m³ drewna z masy planowanej do sprzedaży na systemowych akcjach internetowych w aplikacji e-drewno oraz przeznaczyć ją do natychmiastowej sprzedaży w bieżących aukcjach internetowych na e-drewnie. Wnioskowana masa to drewno z nadleśnictw, w których w trakcie inwentaryzacji posuszu świerkowego odnotowano największe ilości surowca zasiedlonego. Dotyczyło to w szczególności następujących jednostek: Nadleśnictwo Bobolice, Gościno, Miastko, Połczyn, Sławno, Szczecinek, Świdwin. Ponadto zwróciliśmy się z prośbą o wyrażenie zgody na udzielenie 20% bonifikaty na drewno świerkowe średniowymiarowe oraz 10% bonifikaty na drewno świerkowe wielkowymiarowe zakontraktowane w umowach I półrocza br. Bonifikata obowiązywałaby na drewno odbierane w okresie od 01.04. do 30.06.br. (kluczowy okres rozwoju szkodników do ograniczenia ich populacji). W naszej ocenie stanowiłoby to realną zachętę dla kontrahentów do odbioru surowca z bieżących umów.(...)

(akta kontroli str. 1684-1777)

Działania systemowe dotyczące zagospodarowania drewna pokłeskowego podjęto w 2022 r. i 2023 r.⁴⁵

W 2022 r. powodem wprowadzenia uregulowań systemowych były szkody powstałe w wyniku huraganowych wiatrów, które wstępnie zostały zainwentaryzowane na poziomie 1 120 052 m³. Podległe jednostki otrzymały pisemne zalecenia dotyczące postępowania w drzewostanach uszkodzonych przez wiatr, w szczególności w zakresie ograniczenia rozwoju szkodników⁴⁶.

(akta kontroli str. 1809)

W 2023 r. ze względu na rozmiar szkód spowodowanych działalnością kornika drukarza powołano zespół kryzysowy, którego celem było opracowanie i wdrożenie strategii określającej zakres i sposób działania w związku z wystąpieniem nadzwyczajnych szkód w drzewostanach świerkowych oraz mieszanych z udziałem świerka⁴⁷, spowodowanych działalnością kornika drukarza i gatunków jemu towarzyszących⁴⁸. Opracowana przez zespół strategia została wdrożona i przesłana do nadzorowanych jednostek 22 marca 2023 r. W strategii zostały zawarte działania realizowane na poziomie RDLP i na poziomie nadleśnictw. Zobowiązano nadleśnictwa do przeprowadzenia inwentaryzacji posuszu, wywrotów i złomów

⁴⁵ W 2021 r. nie wystąpiła konieczność podejmowania działań systemowych odnoszących się do koordynowania zagospodarowania drewna kłeskowego.

⁴⁶ Pisma z 18 marca 2022 r. (znak ZOL.8.7102.7.2022) oraz z 22 marca 2022 r. (znak ZO.7102.3.2022). Dodatkowo pismem z 4 marca 2022 r. (znak ZO.712.4.2022) przekazane zostały do nadzorowanych jednostek uregulowania dotyczące sposobu postępowania w drzewostanach uszkodzonych przez wiatr. Wytyczne określały pilność pozyskania złomów i wywrotów, przy uwzględnieniu stanu sanitarnego lasu, sposoby uporządkowania powierzchni, odnowień naturalnych, przygotowania gleby do sadzenia, orientacyjną liczbę sadzonek na 1 ha.

⁴⁷ W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji wg stanu na 10 marca 2023 r. zaewidencjonowano 497 361,20 m³. Wg stanu na 30 września 2023 r. zainwentaryzowano 652 419 m³ uszkodzonego drewna, w tym 455 559 m³ posuszu świerkowego.

⁴⁸ Decyzja nr 6/2023 Dyrektora RDLP z 20 lutego 2023 r.

świerkowych. Inwentaryzację przeprowadzono w terminie do 10 marca 2023 r.⁴⁹ Kolejną inwentaryzacją posuszu, wywrotów i złomów świerkowych przeprowadzono wg stanu na 31 lipca 2023 r.⁵⁰ Na polecenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych przeprowadzona została kolejna inwentaryzacja posuszu wybranych gatunków drzew leśnych⁵¹. Zaktualizowany dokument pn. „Strategia działania w związku z wystąpieniem nadzwyczajnych szkód w drzewostanach świerkowych oraz z udziałem świerka” RDLP przekazała do podległych nadleśnictw 13 listopada 2023 r.. Podległe jednostki, w których został zainwentaryzowany posusz w ilości 15 000 m³ i wyższej zostały zobowiązane do opracowania własnej strategii⁵². Termin opracowania strategii przez nadzorowane jednostki został przedłużony do 15 stycznia 2024 r.⁵³

W związku z występującymi trudnościami z zapewnieniem prawidłowej rotacji drewna zasiedlonego przez szkodniki wtórne, Dyrektor RDLP zalecił uruchomienie tymczasowych składnic przejściowych dla drewna zasiedlonego⁵⁴. W celu monitorowania stanu zdrowotnego drzewostanów świerkowych w lustracjach terenowych brali udział przedstawiciele RDLP, w wyniku których sformułowano wnioski i zalecenia dotyczące postępowania w zagrożonych drzewostanach.

Dyrektor RDLP z uwagi na wnioski od nadleśnictw, które wpłynęły w pierwszej połowie 2023 r., w sprawie wykonania rębni odbiegających od Planów Urządzenia Lasu⁵⁵ zmienił zasady wykonania zrębów sanitarnych⁵⁶. Odstąpiono od lustracji terenowych prowadzonych przez RDLP, pozostawiając w kompetencji nadleśniczych decyzję w zakresie wykonania zrębu sanitarnego. Określono jednocześnie sposób postępowania nadleśnictw, w zakresie zrębów sanitarnych⁵⁷. Realizacja powyższych wytycznych była monitorowana poprzez kontrole problemowe w jednostkach organizacyjnych, lustracje w terenie, sporządzane analizy i weryfikacje kart ewidencyjnych⁵⁸.

(akta kontroli str. 1298-1299, 1809-1810)

W wyniku szkód wywołanych huraganowymi wiatrami i obfitymi opadami śniegu w 2021 r. w poszczególnych nadleśnictwach RDLP pozostało do pozyskania:

- w 2022 r. w nadleśnictwie w Sławnie 7 173,34 m³ wywrotów i złomów⁵⁹;
- w 2023 r. w nadleśnictwie w: Miastku 44 135,45 m³ wywrotów i złomów⁶⁰, Świdwinie 43 538,45 m³ wywrotów i złomów⁶¹, Drawsku 35 823,08 m³ wywrotów i złomów⁶², Złocięcu 27 367,85 m³ wywrotów i złomów⁶³.

Dodatkowo w wyniku posuszu, wywrotów i złomów świerkowych w 2023 r. (w związku z pogarszaniem się stanu zdrowotnego drzewostanów spowodowaną przez kornika drukarza) pozostało do pozyskania w 2024 r. w nadleśnictwie: w Karnieszewicach

⁴⁹ Zgodnie z pismem Dyrektora RDLP z 21 lutego 2023 r., znak ZO.0070.1.2023.

⁵⁰ Pismo Dyrektora RDLP w Szczecinku z 14 lipca 2023 r., znak ZO.7102.26.2023

⁵¹ Pismem Dyrektora RDLP z 4 września 2023 r. (znak ZO.0314.1.2023) nadleśnictwa zostały zobowiązane do przeprowadzenia inwentaryzacji.

⁵² Pismem z 13 listopada 2023 r. (znak ZO.0070.1.2023).

⁵³ Pismem RDLP z dnia 21 grudnia 2023 r.

⁵⁴ Pismem z dnia 27 lipca 2023 r. (znak ZO.7102.19.2023)

⁵⁵ Dalej: PUL.

⁵⁶ Pismem z 12 czerwca 2023 r. (znak ZS.7603.60.2023.PS)

⁵⁷ Wykonanie zrębu sanitarnego winno być poprzedzone: złożeniem stosownego wniosku przez leśniczego do nadleśniczego; utworzeniem karty ewidencyjnej dla drzewostanu lub karty ewidencyjnej pożaru; weryfikacją terenową przez służby nadzoru nadleśnictwa; wyrażeniem zgody przez nadleśniczego; zgłoszeniem do RDLP – pisemna informacja o uruchomieniu zrębu sanitarnego.

⁵⁸ Szerzej opisano w punkcie 6 wystąpienia.

⁵⁹ Ilość uszkodzonego drewna zinwentaryzowanego w 2021 r. 12 040 m³.

⁶⁰ Ilość uszkodzonego drewna zinwentaryzowanego w 2022 r. 131 700 m³.

⁶¹ Ilość uszkodzonego drewna zinwentaryzowanego w 2022 r. 148 650 m³.

⁶² Ilość uszkodzonego drewna zinwentaryzowanego w 2022 r. 118 755 m³.

⁶³ Ilość uszkodzonego drewna zinwentaryzowanego w 2022 r. 86 880 m³.

26 164,45 m³ posuszu, wywrotów i złomów świerkowych, w Miastku 21 223,25 m³, w Sławnie 19 676,64 m³.

Ustalono, że całość drewna kłęskowego z 2022 r., we wszystkich nadleśnictwach RDLP została pozyskana i zagospodarowana do końca czerwca 2023 r., tj. w terminie określonym zarządzeniem nr 43/2022 Dyrektora RDLP z 12 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1276-1287, 1872)

Dyrektor wyjaśnił, że szkody, jakie wystąpiły 21 października 2021 r. na terenie Nadleśnictwa Sławno zostały oszacowane na poziomie 12 000 m³ uszkodzonego drewna. Z uwagi na termin wystąpienia szkody (koniec października) pozyskanie złomów i wywrotów w danym roku było utrudnione ze względów organizacyjnych oraz formalnych (m.in. realizacja rocznego planu pozyskania grubizny była w fazie końcowej, krótki termin na pozyskanie dużej masy drewna rozlokowanego nierównomiernie na terenie RDLP). W wyjaśnieniach wskazał, że: (...) *termin konieczny na uporządkowanie uszkodzonego drewna związany jest ściśle z porą roku, warunkami pogodowymi oraz rozwojem szkodliwych owadów. Drewno uszkodzone w okresie jesienno-zimowym, czyli w okresie spoczynku owadów może być pozyskiwane w późniejszym okresie. Najwłaściwszą porą na porządkowanie stanu sanitarnego lasu jest okres jesienno-zimowy, czyli IV i I kwartał roku następnego. Wywroty, które powstały w okresie jesienno-zimowym mogą zostać zagospodarowane jako pułapki klasyczne, które muszą zostać wywiezione z lasu lub okorowane przed wylotem szkodliwych owadów. Termin ten jest również uzależniony od warunków pogodowych i możliwości rozwojowych szkodliwych owadów.* (...)

(akta kontroli str. 1823-1824)

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor wskazał na następujące trudności związane z pozyskaniem i zagospodarowaniem drewna pokłęskowego: (...)

1. *Utrudnione możliwości zbytu drewna ze względu na znaczną podaż surowca w związku z wystąpieniem szkód nie tylko na terenie RDLP w Szczecinku, ale również w Szczecinie, Olsztynie i Pile.*

2. *Bardzo duże masy drewna, rozlokowane na terenie całych nadleśnictw. Na przykład zainwentaryzowane szkody, które wystąpiły w 2022 r. w wymienionych w piśmie nadleśnictwach: Miastko, Świdwin, Drawsko i Złocieniec, stanowiły od 77 % do 103 % planowanego rocznego rozmiaru pozyskania grubizny.*

3. *Brak możliwości wykonawczych zakładów usług leśnych świadczących usługi w zakresie pozyskania drewna. Zakłady usług leśnych, które zawarły umowy na pozyskanie i zrywkę drewna nie były przygotowane technicznie i organizacyjnie na pozyskanie w krótkim czasie tak dużej masy drewna uszkodzonego, gdzie specyfika prac znacznie odbiega od warunków pierwotnie przetargowanych.*

4. *Brak pilnej konieczności natychmiastowego usuwania drzew opuszczonych przez owady, jako niestanowiące zagrożenia dla drzewostanów, a ukierunkowanie się na drzewa zasiedlone przez szkodniki owadzie.* (...)

(akta kontroli str. 1824-1825)

4. W latach 2021-2023 na terenie RDLP nie wystąpiła konieczność zmian w PUL w zakresie zapisów dotyczących cięć planowych, pomimo wystąpienia szkód wywołanych huraganowymi wiatrami, obfitymi opadami śniegu oraz pogarszaniem się stanu zdrowotnego drzewostanów spowodowaną przez kornika drukarza⁶⁴, ponieważ pozyskiwana masa surowca mieściła się w wartościach określonych w PUL.

⁶⁴ Aneksy do PUL w latach 2021-2023 dotyczyły uzupełnienia zapisów o zadania ochronne dla obszarów Natura 2000 położonych w 16 nadleśnictwach. Głównym celem ich opracowania było określenie działań ochronnych dla zachowania właściwego stanu siedlisk przyrodniczych gatunków roślin i zwierząt, będących przedmiotem ochrony.

Dyrektor RDLP wyjaśnił: (...) Na potrzeby likwidacji zaistniałych szkód od wiatrów oraz późniejszych skutków gradacji kornika drukarza, obowiązujące etaty masowe na bieżącym etapie realizacji PUL w nadleśnictwach są wystarczające. Wynika to z podjętych przez RDLP wyprzedzających działań i objęcia drzewostanów cięciami pielęgnacyjnymi o charakterze negatywnym, porządkującym stan sanitarny lasu tj.: zmianę pozytywnego charakteru cięć pielęgnacyjnych na cięcia sanitarne i trzebieże negatywne (mające na celu uprzątnięcie z drzewostanu drzew chorych – opanowanych przez szkodniki owadzie, patogeny grzybowe i inne). W przypadku wykonywanych zabiegów pielęgnowania lasu (trzebieże wczesne i późne) zmiana lokalizacji realizowanych prac w stosunku do wskazań zawartych w PUL nie wymaga aneksowania powyższych planów, ponieważ etat w użytkach przedrębnych jest rozliczany powierzchniowo (nie mniej niż powierzchnia wskazana w Decyzji Ministra). W przypadku cięć rębnych zmiana lokalizacji prac w stosunku do wskazań w PUL również nie obligowała do aneksowania obowiązujących Planów Urządzenia Lasu, ponieważ pozyskiwana masa grubizny mieściła się w wartościach określonych w Decyzji Ministra. (...)

(akta kontroli str. 1611-1612, 1797-1799, 1817, 1826-1827)

Przeprowadzona analiza kontrolna PUL obowiązujących w latach 2021-2023 potwierdziła bilansowanie wielkości cięć planowych na etapie ich realizacji w podległych RDLP nadleśnictwach. Nie wystąpiła konieczność aktualizacji PUL w zakresie zapisów dotyczących cięć planowych.

(akta kontroli str. 1797-1799, 1816-1817)

W 2022 r. drzewostany nadleśnictw nadzorowanych przez RDLP trzykrotnie⁶⁵ zostały uszkodzone przez huraganowe wiatry. Rozmiar oraz rozproszony charakter szkód w postaci wywrotów i złomów, powodował trudności w ustaleniu ostatecznej miąższości drewna do uprzątnięcia. Skutkiem rozproszenia szkód oraz rozłożonym w czasie procesem ich powiększania (z uwagi na przewracanie się drzew z naderwanymi systemami korzeniowymi) rozmiar ich był szacowany i na bieżąco aktualizowany przez RDLP. W celu uniknięcia konieczności nadmiernego wzrostu rozmiaru pozyskania drewna, nadleśnictwa wstrzymywały pozyskanie drewna na zaplanowanych pozycjach cięć w użytkowaniu rębnym oraz przedrębnym. Wstrzymano pozyskanie drewna na pozycjach planowych w 2022 r. użytki rębne 624 211,0 m³, użytki przedrębne 828 382,36 m³.⁶⁶

Na przekroczenie planu pozyskania grubizny w 2022 r.⁶⁷ uzyskano zgodę Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych⁶⁸. W 2022 r. przekroczono zaplanowaną ilość drewna stanowiącego posusz, wywroty i złomy – na zaplanowane 736 373 m³ takiego drewna pozyskano 1 993 603 m³, w tym 1 712 891 m³ pozyskanego w 2022 r. drewna pochodziło z uprzątnięcia wywrotów i złomów (86%)⁶⁹.

W 2023 r. kontynuowano prace nad uprzątaniem powierzchni objętych kłeską. Dodatkowo w 2023 r. na masową skalę wystąpiła gradacja kornika drukarza, który spowodował zamieranie drzewostanów świerkowych, co spowodowało konieczność przekroczenia planu pozyskania świerka. Plan na 2023 r. zakładał pozyskanie 295 737 m³ posuszu, wywrotów i złomów, wykonanie wyniosło 2 069 169 m³.⁷⁰ Plan pozyskania grubizny w 2023 roku zrealizowano na poziomie 117%, tzn. na planowaną masę 3 074 000 m³ wykonano 3 602 512 m³. Na przekroczenie planu pozyskania

⁶⁵ W miesiącach styczeń i luty 2022 r.

⁶⁶ Powierzchnia odpowiednio: 3 590,59 ha i 23 685,40 ha.

⁶⁷ W 2022 r. na zaplanowaną masę pozyskania grubizny 3 355 900 m³ wykonano 3 424 054 m³.

⁶⁸ Pismo z 5 września 2022 r. (znak EM.7601.7.2022).

⁶⁹ Na przekroczenie zaplanowanej większej ilości posuszu, wywrotów i złomów w ramach puli rocznej nie była wymagana zgoda Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

⁷⁰ Do końca 2023 r. pozyskano 784 649 m³ wywrotów i złomów z 2022 r.

surowca w 2023 r. uzyskano stosowne zgody Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych⁷¹.

W wyniku podjętych działań ilość drewna zainwentaryzowanego pokłeskowego pozostała do zagospodarowania uległa zmniejszeniu z 35,3% (stan na koniec 2021 r.) do 0,7% (stan na koniec 2023 r.)

(akta kontroli str. 1619-1660, 1791-1796, 1813)

Przeprowadzone badanie kontrolne wykazało, że wstrzymano pozyskanie drewna na pozycjach planowych, tj. w: 2021 r. użytki rębne 124 578,41 m³, użytki przedrębne 190 506,19 m³;⁷²; 2022 r. użytki rębne 624 211,0 m³, użytki przedrębne 828 382,36 m³;⁷³; 2023 r. użytki rębne 321 599,48 m³, użytki przedrębne 660 333,51 m³.⁷⁴

W latach 2022-2023 nie zrealizowano cięć na pozycjach planowych ujętych w planach rocznych na większej powierzchni niż w 2021 r., tj. o 42 240,1 ha

(akta kontroli str. 1794-1796, 1813-1814)

Dyrektor RDLP odnosząc się do skali ograniczenia pozyskania drewna na pozycjach planowych wyjaśnił: (...) *Wśród istotnych czynników, które w sposób bezpośredni miały wpływ na zakres wprowadzonych zmian – wymienić należy następujące: Konieczność realizacji zawartych umów sprzedaży drewna. Zgodnie z zapisami § 2 pkt. 1 wzoru umowy - sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego drewno w grupach handlowo-gatunkowych, sortymentach, ilościach określonych szczegółowo w załączniku do umowy. Dopuszczalne odchyłki realizacji wynoszą zaledwie +/- 5% ilości surowca zakontraktowanego. Nieprzygotowanie drewna do wydania przez sprzedawcę, zgodnie z zapisami umowy, stanowi niewykonanie zobowiązania. Sprzedawca, który przygotowuje do wydania w okresie obowiązywania umowy mniej niż 95% umówionej ilości drewna zobowiązany jest zapłacić kupującemu tytułem kary umownej kwotę stanowiącą 10% wartości netto drewna nieprzygotowanego do wydania. Dużym staraniem pracowników jednostek organizacyjnych tutejszej dyrekcji dokonano szeregu zamian grup handlowo-gatunkowych znajdujących się na umowach. Jednak część surowca musiała być pozyskana na pozycjach znajdujących się w planie, aby zrealizować w pełnym zakresie dostawy surowca zakontraktowanego. Wiele zakontraktowanych w umowach grup handlowo – gatunkowych znajdowało się właśnie na pozycjach planowych (zwłaszcza surowiec liściasty), dlatego też nie było możliwości wstrzymania tam pozyskania.*

W związku z powyższym w trosce o interes Skarbu Państwa, jako jedno z działań priorytetowych podjęto starania, aby zawarte umowy sprzedaży drewna realizowane były w zakresie umożliwiającym uniknięcie zapłaty kar umownych. (...)

(akta kontroli str. 1828-1829)

W 2021 r. do Dyrektora RDLP nie wpłynęły wnioski dotyczące zagospodarowania drewna kłeskowego. W 2022 r. do Dyrektora nadleśniczowie skierowali:

- siedem wniosków o zmianę zapasu początkowego i końcowego;
- sześć wniosków o zwiększenie puli sprzedaży detalicznej;
- 31 wniosków o wydłużenie terminu realizacji umów sprzedaży;
- 222 wnioski o zamiany grup handlowo-gatunkowych, zmiany warunków technicznych, zmiany jednostki realizującej umowę sprzedaży;
- 84 wnioski o sprzedaż surowca w internetowej aplikacji e-drewno;
- 36 wniosków o ustalenie ceny otwarcia aukcji w internetowej aplikacji e-drewno;

⁷¹ Pisma z 1 czerwca 2023 r., 25 września 2023 r., 21 listopada 2023 r.

⁷² Powierzchnia odpowiednio: 1 006,26 ha i 5 420,84 ha.

⁷³ Powierzchnia odpowiednio: 3 590,59 ha i 23 685,40 ha.

⁷⁴ Powierzchnia odpowiednio: 2 772,14 ha i 18 619,07 ha.

– jeden wniosek o odstępstwo od wytycznych realizacyjnych sprzedaży drewna. Dyrektor przychylił się do wniosków skierowanych przez nadleśniczych. Ponadto Dyrektor wprowadził obowiązek zgłaszania zamiaru uruchamiania cięć na właściwych pozycjach rębnych⁷⁵.

W 2023 r. do Dyrektora RDLP nadleśniczowie skierowali:

- trzy wnioski o zmianę zapasu początkowego i końcowego;
- trzy wnioski o zwiększenie puli sprzedaży detalicznej;
- dwa wnioski o wydłużenie terminu realizacji umów sprzedaży;
- 221 wniosków o zamiany grup handlowo-gatunkowych, zmiany warunków technicznych, zmiany jednostki realizującej umowy sprzedaży;
- 109 wniosków o sprzedaż w internetowej aplikacji e-drewno;
- 29 wniosków o ustalenie ceny otwarcia aukcji w internetowej aplikacji e-drewno;
- siedem wniosków o obniżenie ceny sprzedaży;
- 12 wniosków o odstępstwo od wytycznych realizacyjnych sprzedaży drewna,
- jeden wniosek o zmiany techniczne surowca.

Dyrektor w 2023 r. nie wyraził zgody na sprzedaż drewna w aplikacji internetowej e-drewno, pozostałe wnioski rozpatrzono pozytywnie. Do podległych jednostek:

- przekazano wytyczne dotyczące sprzedaży w aplikacji internetowej e-drewno surowca przechowywanego powyżej 180 dni⁷⁶.

- przekazano do jednostek informacje o czasowym wstrzymaniu sprzedaży internetowej w aplikacji e-drewno surowca niespełniającego warunków drewna posuszowego świerkowego zasiedlonego z wyłączeniem dziesięciu jednostek pozyskujących drewno pochodzące z usuwania skutków stanu siły wyższej⁷⁷.

- Dyrektor określił masy drewna zasiedlonego z przeznaczeniem na wywóz surowca poza obszar zagrożenia z obowiązkowymi terminami wywozu poprzez: zagospodarowanie w ramach bieżących umów, sprzedaż w aplikacji internetowej e-drewno, lub wywóz na składowiska przejściowe⁷⁸.

(akta kontroli str. 1778-1780)

W latach 2021-2023 na terenie RDLP powierzchnia cięć dla inwestycji oraz inwestycji drogowych wyniosła w: 2021 r. 176,76 ha, 2022 r. 19,61 ha i w 2023 r. 68,40 ha.

(akta kontroli str. 1661)

5. Dane dotyczące powierzchni gruntów RDLP i zmian w okresie 2021-2023 w zakresie powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych, klas wieku drzewostanu podano w punkcie 2. niniejszego wystąpienia⁷⁹.

(akta kontroli str. 52-54)

Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej wyjaśnił, że: (...) *na terenie RDLP w Szczecinku realizowano w badanym okresie odnowienia drzewostanów⁸⁰ i zalesienia⁸¹, które monitorowano w ramach analizy wykonania zadań*

⁷⁵ Pismem z 18 marca 2022 r. (znak ED.7603.7.2022). Zgłoszono 37 takich potrzeb dotyczących uruchamiania cięć na pozycjach z przeważającym udziałem drewna sosnowego przed przystąpieniem do pozyskania.

⁷⁶ Pismem z 7 lutego 2023 r. (znak ED.804.24.2023).

⁷⁷ Pismem z 22 marca 2023 r. (znak ED.804.64.2023).

⁷⁸ Pismem z 18 sierpnia 2023 r. (znak 804.110.2023).

⁷⁹ W latach 2018-2020 (wg. stanu na 1 stycznia) powierzchnia gruntów leśnych ogółem wyniosła w: 2018 r. 570 199 ha, 2019 r. 570 798 ha, 2020 r. 571 175 ha.

⁸⁰ Przez odnowienie drzewostanów należy rozumieć powstawanie nowych drzewostanów na gruntach objętych produkcją leśną i to zarówno na powierzchniach znajdujących się pod osłoną drzewostanów jak i na powierzchniach przejściowych, bez takiej osłony np. na zrębnie czyli na obszarze powstałym po usunięciu drzewostanu.

⁸¹ Zalesienia to wprowadzanie drzewostanu na grunty dotychczas niezwiązane z produkcją leśną np. grunty porolne czy nieużytki. Odnowienie i zalesienie może odbywać się w sposób sztuczny poprzez sadzenie, czyli

gospodarczych ujętych w planie finansowo-gospodarczym (zasadniczym) za konkretny rok i w ramach analizy wykonania zadań gospodarczych ujętych w obowiązujących planach urzędzenia lasu na okres 10 lat. (...)

(akta kontroli str. 55)

Na terenie RDLP realizacja odnowień i zalesień w latach 2021-2023 wyniosła łącznie 17 558,80 ha⁸² i była wyższa o 1 577,56 ha niż w okresie porównawczym 2018-2020, w którym łącznie zrealizowano 15 981,24 ha odnowień i zalesień⁸³.

W okresie 2021-2023 wskaźnik procentowy udziału odnowienia drzewostanu, rozumianego przez powstawanie nowych drzewostanów na gruntach objętych wcześniej produkcją leśną, wynosił 99% powierzchni odnowień i zalesień ogółem, a w okresie porównawczym w latach 2018-2020 wynosił 98% i był tylko o 1% niższy.

Wskaźnik procentowy udziału zalesień w okresie 2021-2023 stanowił 1% powierzchni odnowień i zalesień ogółem i w okresie porównawczym 2018-2020 stanowił 2%. Dominującym sposobem odnowienia i zalesienia drzewostanów na terenie RDLP były odnowienia i zalesienia sztuczne. W latach 2021-2023 udział procentowy odnowień i zalesień sztucznych stanowił 90% powierzchni odnowień i zalesień ogółem, a w okresie porównawczym w latach 2018-2020 – 95,4%. Udział odnowień i zalesień naturalnych wynosił odpowiednio, w okresie badanym 2021-2023 – 10% i był wyższy niż w okresie porównawczym 2018-2020 – 4,6%. Z każdym kolejnym rokiem realizacji powyższych zadań zauważalny był trend wzrostowy udziału naturalnego sposobu odnowienia i zalesienia w powierzchni ogółem, z 4,1% w 2019 r. do 10,1% w 2023 r.

(akta kontroli str. 55-157, 1662-1681)

Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP wyjaśnił, że: (...) *Po zakończeniu roku gospodarczego w Wydziale Gospodarki Leśnej wykonywana jest szczegółowa analiza realizacji poszczególnych zadań określonych w planach urzędzenia lasu dla nadzorowanych nadleśnictw, w tym analiza zadań dotyczących odnowienia i zalesienia lasu. Analiza jest wykonywana dla każdego nadleśnictwa w formie tabelarycznej, z podziałem na szczegółowe zadania gospodarcze i lata obowiązywania planu urzędzenia lasu. RDLP w Szczecinku nadzoruje 30 nadleśnictw, które realizują zadania gospodarcze według planów urzędzenia lasu sporządzanych indywidualnie dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat. (...) Porównując sumarycznie planowany i wykonany rozmiar zadań w RDLP według obowiązujących planów urzędzenia lasu realizowanych w latach 2020-2022 można stwierdzić, że stopień realizacji kształtował się na poziomie od 40,5% do 49,5%. (...) Sumaryczny udział upraw bardzo dobrych i dobrych kształtował się na poziomie od 94% (w 2022) do 96% (w 2021). Uprawy bardzo dobre odznaczają się wysokim stopniem pokrycia powierzchni, który jest określany na podstawie liczby sadzonek na uprawie, łącznie z przyszłościowym odnowieniem naturalnym, w porównaniu do liczby sadzonek wynikającej z przyjętej więźby sadzenia i stopień ten musi się kształtować w przedziale 81% i więcej oraz niskiego udziału sadzonek z objawami chorobowymi i uszkodzeniami w stopniu istotnym dla ich dalszego rozwoju, wynoszącego poniżej 20%. Uprawy dobre natomiast odznaczają się również wysokim stopniem pokrycia powierzchni na której rosną, ale udział wad może kształtować się w tym kryterium pomiędzy 21-40%. Udział upraw zadowolających był niski i kształtował się na poziomie od 4,07% (w 2021) do 6,37% (w 2022). Do upraw zadowolających*

wprowadzanie sadzonek lub wysiew nasion albo w sposób naturalny, kiedy nowy drzewostan powstaje siłami przyrody z samosiewu.

⁸² W 2021 r. 5 520,64 ha, 2022 r. 6 103,25 ha oraz w 2023 r. 5 934,91 ha odnowień i zalesień, w tym odpowiednio 5 490,65 ha, 6 060,41 ha oraz 5 826,82 ha odnowień.

⁸³ W 2018 r. 4 907,32 ha, 2019 r. 5 294,92 ha oraz w 2020 r. 25 779,00 ha odnowień i zalesień, w tym odpowiednio 4 838,48 ha, 5 179,42 oraz 5 654,65 ha odnowień.

kwalfikuje się uprawy charakteryzujące się przeciętnym stopniem pokrycia od 51% i wyżej oraz dowolnym udziałem wad. W roku 2021 zainwentaryzowano jedną uprawę przepadłą o pow. 1,46 ha, co stanowiło niewielki odsetek 0,03 %. (...)

(akta kontroli str. 58-60)

6. W badanym okresie w strukturze organizacyjnej RDLP funkcjonował Wydział Kontroli i Audytu Wewnętrznego⁸⁴. Kontrole wewnętrzne wykonywane były przez Wydz. K i A (kontrole instytucjonalne) oraz przez wydziały merytoryczne RDLP (kontrole funkcjonalne). Przeprowadzono kontrole wynikające z rocznego planu kontroli oraz kontrole doraźne. W latach 2021-2023 przeprowadzono łącznie 351 kontroli w zakresie gospodarki leśnej⁸⁵. Dyrektor RDLP nie wnioskował o przeprowadzenie kontroli przez Inspekcję Lasów Państwowych z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie. W wyniku przeprowadzonych kontroli sformułowano łącznie 275 wniosków i zaleceń pokontrolnych.

Badaniem kontrolnym objęto wybranych osiemnaście kontroli – po trzy kontrole instytucjonalne (18,7% kontroli instytucjonalnych) i funkcjonalne (3% kontroli funkcjonalnych) z lat 2021-2023⁸⁶. Sprawdzone kontrole instytucjonalne dotyczyły:

w 2021 r.:

– wykonania zaleceń pokontrolnych po kontroli okresowej (jedna kontrola);

w 2022 r.:

– prawidłowości planowania zabiegów pielęgnowania młodników w kontekście wieku i fazy rozwojowej (dwie kontrole);

– sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych po kontroli okresowej (jedna kontrola);

w 2023 r.:

– szkód powodowanych przez kornika drukarza w drzewostanach świerkowych (jedna kontrola);

– realizacji postanowień zarządzenia nr 66 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 7 listopada 2019 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych pod nazwą "Zasady Użytkowania Lasu" w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych – w części dotyczącej udostępniania drzewostanów do pozyskania drewna (jedna kontrola);

– prawidłowości wykonania, ewidencjonowania i rozliczania zabiegów zagospodarowania lasu (jedna kontrola).

Do każdej z objętych badaniem kontroli instytucjonalnych opracowano program oraz metodykę jej przeprowadzenia, która została zatwierdzona przez Dyrektora. Kontrole zostały przeprowadzone na podstawie upoważnień. Czynności kontrolne zakończono protokołem. W wyniku działań kontrolnych Dyrektor RDLP wystosował do nadleśniczych wystąpienia pokontrolne, w których ocenił kontrolowaną działalność. Wszystkie kontrolowane jednostki uzyskały ocenę pozytywną, w tym pięć nadleśnictw

⁸⁴ Dalej: Wydz. K i A.

⁸⁵ Przeprowadzono 303 kontrole funkcjonalnych oraz 48 instytucjonalnych, z tego: w 2021 r. 111 kontroli (101 funkcjonalnych i 10 instytucjonalnych), w 2022 r. 123 kontrole (103 funkcjonalne i 20 instytucjonalnych), w 2023 r. 117 kontroli (99 funkcjonalnych i 18 instytucjonalnych).

⁸⁶ Kontrole funkcjonalne obejmowały:

w 2021 r.: prawidłowość monitorowania brudnicy mniszki (pkt 1.2.1. Instrukcji Ochrony Lasu § 28-31); szkółkarstwa leśnego; przeprowadzona przez Wydział Zarządzania Zasobami Leśnymi - kontrola doraźna poza planem kontroli w zakresie rocznego planowania użytkowania rębego na 2021 r.

w 2022 r.: zagadnienia z zakresu nasiennictwa i selekcji, z zakresu prawidłowości monitorowania szkodników owadzych, z zakresu prawidłowości użytkowania wydzierżawionych lasów.

w 2023 r.: zagadnienia z zakresu prawidłowości ewidencjonowania i gospodarowania drewnem, przeprowadzona przez Wydział Zarządzania Zasobami Leśnymi dotycząca planowania i realizacji użytkowania rębego w 2022 roku oraz planowania użytkowania rębego na 2024 r. w Nadleśnictwie Tychowo, przeprowadzona przez Wydział Zarządzania Zasobami Leśnymi dotycząca planowania i realizacji użytkowania rębego w 2022 roku oraz planowania użytkowania rębego na 2024 rok w Nadleśnictwie Karnieszewice.

pozytywną z nieprawidłowościami i cztery pozytywną z uchybieniami. Kierownik jednostki został zobowiązany do realizacji wniosków pokontrolnych, wynikających z ujawnionych podczas kontroli nieprawidłowości lub uchybień. Wszyscy nadleśniczowie zostali zobowiązani do udzielenia we wskazanym terminie odpowiedzi odnośnie wykonania wniosków bądź podjęcia działań w celu realizacji wniosków lub przyczyn braku takich działań. Nadleśniczowie we wszystkich objętych badaniem kontrolach, zachowując ustalone terminy, udzielili odpowiedzi wskazując na zrealizowanie wniosków pokontrolnych lub podjęcie działań w celu realizacji zaleceń wskazanych w wystąpieniu pokontrolnym.

(akta kontroli str. 345-360, 460-464, 520-541, 620-717, 2169-2191)

Kontrole funkcjonalne, objęte szczegółowym badaniem, przeprowadzono na podstawie programu kontroli problemowej, zaakceptowanego przez Dyrektora lub Zastępcę Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej. Czynności kontrolne zakończono protokołem oraz pismem pokontrolnym informującym o stwierdzonych nieprawidłowościach lub uchybieniach i sposobie ich naprawy, skierowanym do właściwego nadleśniczego. Pozytywnie oceniono kontrolowaną działalność i wskazywano na stwierdzone nieprawidłowości w trzech kontrolach i uchybienia w pięciu kontrolach. W jednym przypadku kontrolowaną działalność oceniono pozytywnie bez nieprawidłowości i uchybień.

(akta kontroli str. 158-272)

Na podstawie próby kontroli instytucjonalnych i funkcjonalnych przeprowadzonych w przez RDLP w latach objętych kontrolą stwierdzono, że Dyrektor monitorował realizację wniosków pokontrolnych. Weryfikacja realizacji wykonania wniosków odbywała się poprzez kontrole sprawdzające przeprowadzane przez Wydział K i A i wydziały merytoryczne oraz w ramach bieżącego nadzoru przez wydziały RDLP, za pomocą dostępnych i dedykowanych narzędzi informatycznych⁸⁷. Wydane zalecenia sprawdzano również w terenie, podczas pobytu w nadleśnictwach. W przypadkach wymagających szczególnej uwagi lub budzących wątpliwości, Dyrektor zlecał dodatkową kontrolę, mającą na celu sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych⁸⁸.

(akta kontroli str. 182-344, 485-519, 593-619, 2169-2191)

Analizie poddano losowo wybrane działania kontrolne przeprowadzone przez pracowników Wydziału Gospodarki Drewnem, dotyczące uruchomienia pozyskania drewna w użytkowaniu rębnym w trakcie uprzątania skutków kłęski oraz zaawansowania prac w tym zakresie, weryfikacji ilościowej na gruncie wywrotów i złomów, zaawansowania prac związanych z usuwaniem posuszu świerkowego i sosnowego oraz rotacji drewna.

W ramach lustracji terenowej dotyczącej zaawansowania usuwania skutków kłęski spowodowanej porywistymi wiatrami w miesiącach styczeń i luty 2022 r. kontrolami objęto:

- Nadleśnictwo Niedźwiady (12 kwietnia 2022 r.) skontrolowano dwa leśnictwa, w których stwierdzono najwyższe szkody. W trakcie lustracji terenowej Leśnictwa Knieja skontrolowano manipulację, sortymentację i odbiór pozyskanego surowca – nie wniesiono uwag. Stwierdzono, iż opóźnienia w usuwaniu skutków kłęski wynikają z obniżonej wydajności wykonawcy, który wykonuje tożsame prace również w innych nadleśnictwach. Nie stwierdzono oznak deprecjacji drewna. Skontrolowano również

⁸⁷ Oprogramowanie dedykowane pn. SILPweb, Aterm, Business Objects oraz przeglądarki mapowe.

⁸⁸ Np. po kontroli sprawdzającej realizację zaleceń po kontroli okresowej w roku 2021 w Nadleśnictwie Szczecinek, Dyrektor zlecił w tym samym roku kontrolę zaleceń ocenionych jako niewykonane wydziałom merytorycznym. Dodatkowo w 2022 r. Wydział K i A przeprowadził w ww. nadleśnictwie kolejną kontrolę zaleceń ocenionych jako niewykonane oraz wyłączonych z oceny w trakcie kontroli sprawdzającej po kontroli okresowej.

leśnictwo Bielsko – nie wniesiono uwag do manipulacji i sortymentacji pozyskiwanego surowca. Nie stwierdzono opóźnień w usuwaniu złomów i wywrotów.

(akta kontroli str. 158-214, 242-272)

- Nadleśnictwo Świdwin (25 kwietnia 2022 r.) skontrolowano leśnictwa Świdwin i Karsibór, w których zaawansowanie usuwania skutków klęski wynosiło odpowiednio 35% i 81%. Wyrykowo skontrolowano manipulację, sortymentację i odbiór pozyskanego surowca – nie wniesiono uwag. Nie stwierdzono również oznak deprecjacji drewna. W związku ze znacznym rozmiarem ilościowym oraz dużym rozproszeniem występowania szkód stwierdzono, iż planowany termin zakończenia usuwania skutków klęski ustalony wstępnie na 31 grudnia 2022 r. może okazać się nierealny, a prace mogą potrwać do 30 czerwca 2023 r. Dodatkowo, w związku ze słabym zaawansowaniem realizacji umów na sortymenty liściaste ustalono, że jednostka będzie prowadziła również prace z zakresu planowego pozyskania drewna liściastego.

(akta kontroli str. 20-21)

- Nadleśnictwo Miastko (29 kwietnia 2022 r.) kontroli poddano manipulację, sortymentację i odbiór drewna w Leśnictwie Biały Bór – nie wniesiono uwag. Zaawansowanie w usuwaniu skutków klęski wynosiło w tym leśnictwie 25%. Nie stwierdzono oznak deprecjacji surowca. Kontrola Leśnictwa Grabowo wykazała wysokie zaawansowanie w pozyskaniu drewna pokłeskowego, tj. 94%. Nie wniesiono uwag do manipulacji, sortymentacji i odbioru drewna. Nie stwierdzono deprecjacji drewna. Ustalono, że ze względu na wysokie stany drewna w leśnictwach, wynikające z opóźnień w odbiorze surowca, jednostka dostosuje tempo usuwania szkód do możliwości zbytu drewna. Stwierdzono, iż wykonawcy dysponują dobrym potencjałem i terminowo wywiązują się ze zleconych prac. Nie stwierdzono zagrożenia w wykonaniu umów sprzedaży drewna.

(akta kontroli str. 28-29)

- Nadleśnictwo Drawsko (5 maja 2022 r.). Nie wniesiono uwag do sortymentacji drewna. Stwierdzono zróżnicowane zaawansowanie w usuwaniu skutków klęski w poszczególnych leśnictwach. Ustalono, że wpływ na powyższe mają przede wszystkim działania wojskowe prowadzone na terenie poligonu, szczególnie działania ogniowe wiążące się z całkowitym zakazem wstępu do lasu. Stwierdzono, że w związku z rozmiarem szkód, ich rozproszeniem a przede wszystkim z obecnością poligonu wojskowego i trwającymi tam działaniami, planowany termin zakończenia usuwania skutków klęski może ulec przedłużeniu.

(akta kontroli str. 23-24)

- Nadleśnictwo Bobolice (30 czerwca 2022 r.) lustracji terenowej poddano Leśnictwo Ruda, w którym wystąpiły największe szkody. Wyrykowo skontrolowano odbiór oraz sortymentację i manipulację drewna – nie wniesiono uwag. Ustalono zaawansowanie prac na poziomie 12%. Nie stwierdzono oznak deprecjacji surowca. Ustalono, iż zdecydowaną większość uszkodzonych drzew stanowią wywroty, które pozostawione z nieodciętą karpą nie podlegają deprecjacji. Uwzględniając okres letni, stwierdzono wysokie stany drewna, które spowodowane są opóźnieniami w odbiorze surowca przez nabywców. Ustalono, że jednostka dostosuje tempo usuwania szkód do możliwości zbytu drewna. Stwierdzono, iż znaczny rozmiar ilościowy oraz duże rozproszenie szkód może wpłynąć na wydłużenie terminu usuwania skutków klęski.

(akta kontroli str. 26-27)

W ramach weryfikacji ilościowej na gruncie wywrotów i złomów kontrolami objęto:

- Nadleśnictwo Szczecinek (22 maja 2023 r.). Kontroli poddano leśnictwa z największą ilością surowca do uprzątnięcia. W trakcie wykonywanych czynności,

zespół kontrolny potwierdził szacunkowe masy przewidziane do pozyskania w ramach usuwania skutków kłęski. Ustalono, iż znaczna część masy dotyczy gatunków iglastych tj. sosny i świerka. Surowiec pozostający do uprzątnięcia obarczony był wadami z grupy zabarwień. Dodatkowo przeprowadzono wrywkową kontrolę odbioru drewna pod względem jakościowym – nie wniesiono uwag;

- Nadleśnictwie Połczyn (30 maja 2023 r.) skontrolowano leśnictwa z największą ilością surowca do uprzątnięcia oraz wrywkowo drzewostany świerkowe zagrożone gradacją kornika. Zespół kontrolny potwierdził szacunkowe masy przewidziane do pozyskania w ramach prac porządkowych, dotyczących usuwania skutków kłęski. Surowiec pozostający do uprzątnięcia posiadał wady z grupy zabarwień. Lustracja terenowa pozycji świerkowych wskazywała na właściwe działania jednostki. Pozycje były stale monitorowane, na bieżąco zgłaszano drzewostany do wykonania zrębów sanitarnych oraz wyznaczano drzewa do usunięcia.

W zakresie weryfikacji zaawansowania prac związanych z usuwaniem posuszu świerkowego i sosnowego kontrolą objęto:

– Nadleśnictwo Trzebielino (24 sierpnia 2023 r.) weryfikacji poddano surowiec iglasty świerkowy. Stwierdzono, że jednostka posiada umowy umożliwiające wywóz drewna zasiedlonego w wyznaczonym terminie. Pozyskano drewno świerkowe będące przedmiotem inwentaryzacji na dzień 31 lipca 2023 r.;

– Nadleśnictwo Białogard (7 września 2023 r.), Nadleśnictwo Polanów (8 września 2023 r.), Nadleśnictwie Sławno (11 września 2023 r.), Nadleśnictwie Warcino (12 września 2023 r.), Nadleśnictwo Karnieszewice (13 września 2023 r.). We wszystkich ww. jednostkach przeanalizowano pozyskanie zasiedlonego surowca, zainwentaryzowanego na dzień 31 lipca 2023 r., który powinien zostać wywieziony do 15 września 2023 r. Stwierdzono pozostałe nieznaczne (względem pozyskania) ilości surowca przeznaczonego do wywozu. Ustalono również, że jednostki pozyskują zasiedlone drewno na zrębach sanitarnych, trzebieżach negatywnych, w ramach użytków przygodnych oraz na pozycjach planowych. Pozycje planowe były uruchamiane w celu dbałości o stan sanitarny lasu oraz konieczność pozyskania surowca niezbędnego do właściwej realizacji umów sprzedaży drewna gatunków innych niż świerk. Stwierdzono problemy w usuwaniu posuszu wynikające z trudnodostępnego, podmokłego terenu oraz trudności wynikające z realizacji zleceń przez wykonawców. Utrudnienia występowały również w bieżącej realizacji umów sprzedaży drewna, szczególnie przez strategicznych odbiorców.

Dyrektor RDLP reagował na zgłaszane przez podległe jednostki problemy związane z zagospodarowaniem drewna pokłęskowego.

(akta kontroli str. 37-41, 48, 1830-1840)

W latach 2021-2023 do RDLP wpłynęło pięć skarg dotyczących problematyki pozyskania i sprzedaży drewna z cięć planowych oraz uprzątnięcia i zagospodarowania wywrotów, złomów, śniegołomów i posuszu⁸⁹. Wszystkie skargi rozpatrzono zachowując termin określony w art. 237 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁹⁰.

(akta kontroli str. 718-820)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁸⁹ Po zbadaniu w jednym przypadku uznano skargę za bezzasadną (DK.050.11.2023), w jednym opisane stany uznano za niepotwierdzone (DK.050.8.2023), w pozostałych trzech nie stwierdzono naruszenia przepisów oraz brak negatywnego przełożenia na bezpieczeństwo osób postronnych (DK.050.3.2023, DK.050.4.2023, DK.050.7.2023).

⁹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, dnia 14 marca 2024 r.

Kontroler
Artur Matejko
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
Wystąpienie pokontrolne podpisane elektronicznie.